

SUN'IY INTELLEKTNI O'QUV JARAYONIDA QO'LLASHNING AFZALLIKLARI VA KAMCHILIKLARI

Sarsenbaev Aziz Saparbaevich¹, Aliyeva Nodira²

¹*Toshkent amaliy fanlar universiteti 1-kurs talabasi*

²*Toshkent amaliy fanlar universiteti katta o'qituvchisi*

¹E-mail: Aziztv7277@gmail.com

Annotatsiya. Ushbu maqolada sun'iy intellekt texnologiyalarining ta'lim tizimidagi o'rni, ahamiyati hamda ularni o'quv jarayonida qo'llash imkoniyatlari tahlil qilingan. Sun'iy intellektning ta'lim jarayonini individuallashtirish, o'qituvchilarning ishini yengillashtirish, o'quvchilarning bilim darajasini tezkor aniqlash va ta'limga keng kirish imkoniyatini yaratish kabi afzalliklari yoritilgan. Shuningdek, sun'iy intellektidan foydalanish jarayonida yuzaga kelishi mumkin bo'lgan muammolar, jumladan texnologiyaga haddan tashqari bog'lanish, texnik imkoniyatlarning yetarli emasligi hamda ma'lumotlar xavfsizligi masalalari haqida ham fikr yuritilgan.

Kalit so'zlar: sun'iy intellekt, statik tahlil, kompyuter dasturlari, internet, katta hajmdagi ma'lumot, ta'lim tizimi, raqamli ko'nikmalar.

Аннотация. В данной статье анализируется роль и значение технологий искусственного интеллекта в системе образования, а также возможности их применения в учебном процессе. Подчеркиваются преимущества искусственного интеллекта, такие как индивидуализация образовательного процесса, облегчение работы учителей, быстрое определение уровня знаний учащихся и обеспечение широкого доступа к образованию. Также рассматриваются проблемы, которые могут возникнуть в процессе использования искусственного интеллекта, включая чрезмерную зависимость от технологии, недостаточные технические возможности и проблемы безопасности данных.

Ключевые слова: искусственный интеллект, статический анализ, компьютерные программы, интернет, большие данные, система образования, цифровые навыки.

Abstract. This article analyzes the role and importance of artificial intelligence technologies in the education system, as well as the potential for their application in the learning process. It highlights the advantages of artificial intelligence, such as individualization of the educational process, facilitating teachers' work, quickly assessing students' knowledge levels, and ensuring broad access to education. It also examines potential challenges associated with the use of artificial intelligence, including overreliance on technology, insufficient technical capabilities, and data security issues.

Keywords: artificial intelligence, statistical analysis, computer programs, internet, big data, education system, digital skills.

KIRISH

Hozirgi davrda axborot texnologiyalari jadal rivojlanib, inson hayotining barcha sohalariga kirib bormoqda. Ayniqsa ta'lim tizimida zamonaviy texnologiyalardan foydalanish ta'lim samaradorligini oshirishda muhim rol o'ynamoqda. So'nggi yillarda sun'iy intellekt texnologiyalarining rivojlanishi ta'lim jarayoniga ham sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda.

Sun'iy intellekt – bu kompyuter tizimlarining inson aqliga xos bo'lgan fikrlash, o'rganish, muammo yechish va qaror qabul qilish kabi jarayonlarni amalga oshirish imkonini beruvchi texnologiyadir. Bugungi kunda sun'iy intellekt turli sohalarda, jumladan tibbiyot, iqtisodiyot, sanoat hamda ta'lim tizimida keng qo'llanilmoqda.

Ta'lim tizimida sun'iy intellektdan foydalanish o'quv jarayonini yanada samarali tashkil etish, o'quvchilarning bilim darajasini aniqlash hamda individual ta'lim yo'nalishini shakllantirish imkonini beradi. Shu bilan birga, sun'iy intellektdan foydalanishning ayrim muammolari ham mavjud.

Mazkur ishda sun'iy intellektni o'quv jarayonida qo'llashning afzalliklari va kamchiliklari, shuningdek uning ta'lim tizimidagi ahamiyati haqida so'z yuritiladi.

Sun'iy intellekt tushunchasi va ta'limdagi o'rni

Sun'iy intellekt – bu kompyuter fanining muhim yo'nalishlaridan biri bo'lib, inson intellektiga xos bo'lgan jarayonlarni modellashtirishga qaratilgan texnologiyadir. Bunday tizimlar katta hajmdagi ma'lumotlarni tahlil qilish, o'rganish va muayyan xulosalar chiqarish imkoniyatiga ega.

Bugungi kunda sun'iy intellekt ta'lim sohasida ham keng qo'llanilmoqda. Turli xil elektron ta'lim platformalari, virtual yordamchilar va avtomatik baholash tizimlari shular jumlasidandir.

Masalan, sun'iy intellekt asosidagi o'quv dasturlari o'quvchilarning bilim darajasini tahlil qilib, ularga mos o'quv materiallarini tavsiya qiladi. Bu esa o'quvchilarning bilimni yanada samarali o'zlashtirishiga yordam beradi.

Bundan tashqari, sun'iy intellekt masofaviy ta'lim tizimining rivojlanishiga ham katta hissa qo'shmoqda. Onlayn platformalar orqali talabalar va o'quvchilar istalgan joydan turib bilim olish imkoniyatiga ega bo'ldilar.

Intellektni o'quv jarayonida qo'llashning afzalliklari

Sun'iy intellektni ta'lim tizimida qo'llash bir qator muhim afzalliklarga ega.

Birinchidan, sun'iy intellekt ta'lim jarayonini individuallashtirish imkonini beradi. Har bir o'quvchining bilim darajasi, qiziqishi va o'zlashtirish tezligi turlicha bo'ladi. Sun'iy intellekt asosidagi tizimlar o'quvchilarning natijalarini tahlil qilib, ularga mos topshiriqlarni taqdim etadi.

Ikkinchidan, sun'iy intellekt o'qituvchilarning ishini yengillashtiradi. Testlarni avtomatik tekshirish, baholash hamda statistik tahlil qilish kabi vazifalar kompyuter dasturlari orqali tez va aniq bajariladi.

Uchinchidan, sun'iy intellekt ta'lim jarayonini yanada qiziqarli qiladi. Interaktiv dasturlar, virtual laboratoriyalar va simulyatsiyalar o'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishini oshiradi.

To'rtinchidan, sun'iy intellekt ta'limga keng kirish imkoniyatini yaratadi. Internet orqali onlayn ta'lim platformalaridan foydalanish natijasida dunyoning turli hududlarida yashovchi insonlar ham sifatli ta'lim olish imkoniyatiga ega bo'ladilar

Sun'iy intellektni o'quv jarayonida qo'llashning kamchiliklari

Sun'iy intellektidan foydalanishning ayrim kamchiliklari ham mavjud.

Birinchidan, texnologiyaga haddan tashqari bog'lanib qolish xavfi mavjud. Ba'zi o'quvchilar mustaqil fikrlash o'rniga tayyor javoblarga tayanib qolishlari mumkin.

Ikkinchidan, barcha ta'lim muassasalarida ham zamonaviy texnologiyalar uchun yetarli sharoit mavjud emas. Kompyuterlar, internet tarmog'i hamda maxsus dasturlar yetishmasligi sun'iy intellektni joriy etishda muammolar keltirib chiqarishi mumkin.

Uchinchidan, ma'lumotlar xavfsizligi muammosi ham muhim hisoblanadi. Sun'iy intellekt tizimlari katta hajmdagi ma'lumotlarni yig'adi va qayta ishlaydi. Agar bu ma'lumotlar yetarli darajada himoyalansa, ularning tarqalib ketish xavfi mavjud.

Shuningdek, sun'iy intellekt tizimlari ba'zan xatolarga yo'l qo'yishi mumkin. Noto'g'ri ma'lumotlar asosida berilgan tavsiyalar o'quv jarayoniga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin.

Sun'iy intellektni ta'limda samarali qo'llash yo'llari

Sun'iy intellektidan samarali foydalanish uchun ta'lim tizimida bir qator chora-tadbirlarni amalga oshirish zarur.

Birinchidan, ta'lim muassasalarini zamonaviy texnik vositalar bilan ta'minlash lozim. Kompyuterlar, tezkor internet tarmog'i va zamonaviy dasturiy ta'minot ta'lim jarayonini yanada samarali tashkil etishga yordam beradi.

Ikkinchidan, o'qituvchilarni yangi texnologiyalar bilan ishlashga o'rgatish muhimdir. Maxsus trening va seminarlar orqali pedagoglarning raqamli ko'nikmalarini oshirish zarur.

Uchinchidan, ma'lumotlar xavfsizligini ta'minlash masalasiga alohida e'tibor qaratish kerak. O'quvchilarning shaxsiy ma'lumotlari ishonchli himoyalaniishi zarur.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, sun'iy intellekt zamonaviy ta'lim tizimining muhim tarkibiy qismiga aylanib bormoqda. U o'quv jarayonini samarali tashkil etish, o'quvchilarning bilim darajasini tahlil qilish hamda ta'lim sifatini oshirish imkoniyatini beradi.

Shu bilan birga, sun'iy intellektdan foydalanishda ayrim muammolar ham mavjud. Texnologiyaga haddan tashqari bog'lanish, texnik imkoniyatlarning yetarli emasligi hamda ma'lumotlar xavfsizligi masalalari shular jumlasidandir.

To'g'ri va oqilona yondashuv orqali sun'iy intellekt ta'lim tizimini yanada rivojlantirishga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

- [1]. Ashurov, J. D. (2025). ZAMONAVIY OLIY TA'LIMDA SUN'IY INTELEKTDAN FOYDALANISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI. PEDAGOGIK TADQIQOTLAR JURNALI, 2(2), 57-59.
- [2]. Rasuleva, M. R., Aliyeva, N. M., & Xashimxodjayeva, M. D. (2025). Sun 'iy intellekt va akt: innovatsion texnologiyalarning kelajagi. Экономика и социум, (2-1 (129)), 471-477.
- [3]. Ziyoviddinovna, M. Z., & Irgashevna, S. N. (2024). ADAPTIV O'QUV TIZIMLARIDA SUN'IY INTELEKTNING ROLI: PERSONALIZATSIYA VA NATIJALAR. Eurasian Journal of Academic Research, 4(12 (Special issue 2)), 44-48.
- [4]. Mashhura, S.(2024). SUN'IY INTELEKTNING TA'LIM JARAYONIGA A'SIRI. TANQIDIY NAZAR, TAHLILIIY TAFAKKUR VA INNOVATSION G'OYALAR, 1(1), 159-163.
- [5]. RAJABOV, O. TA'LIMDA SUN'IY INTELEKT. KASB-HUNAR TA'LIMI МУНДАРИЖА, 33.
- [6]. Yuryevna, P. N. (2025). TA'LIMDA SUN'IY INTELEKTNING ISTIQBOLLARI VA MUAMMOLARI. AMERICAN JOURNAL OF BUSINESS MANAGEMENT, 3(11), 75-84.
- [7]. Boymirzayevna, G. M. (2025, November). SUN'IY INTELEKTNING TA'LIM SIFATIGA TA'SIRI. In INTERNATIONAL CONFERENCE ON MULTIDISCIPLINARY STUDIES AND EDUCATION (Vol. 2, No. 4, pp. 194-196).